

Algemene gegevens	
PPS-nummer	AF-15234
Titel	Innovatieprogramma Gezondheid en welzijn van parkgehuisveste konijnen
Thema	
Uitvoerende kennisinstelling(en)	WUR/WLR
Projectleider onderzoek (naam + emailadres)	Karel de Greef (karel.degreef@wur.nl)
Penvoerder (namens private partijen)	Arie Kool (kool.arie@gmail.com)
Contactpersoon overheid	Françoise Divanach
Totale projectomvang (k€)	480k€
Adres projectwebsite	
Startdatum	1-1-2016
Einddatum	31-12-2020

Goedkeuring penvoerder/consortium	
De jaarrapportage dient te worden besproken met de penvoerder/het consortium. De TKI's nemen graag kennis van eventuele opmerkingen over de jaarrapportage.	
De penvoerder heeft namens het consortium de jaarrapportage	☒ goedgekeurd ☐ niet goedgekeurd
Eventuele opmerkingen over de jaarrapportage:	

Planning en voortgang (indien er wijzigingen zijn t.o.v. het projectplan svp toelichten)	
Loopt de PPS volgens planning?	De planning is herzien in 2018. De activiteiten 2018 en 2019 zijn herverdeeld over 2018-2020. De looptijd van de PPS is daarmee (budgetneutraal) met een jaar verlengd.
Zijn er wijzigingen in het consortium/de projectpartners?	Nee
Is er sprake van vertraging en/of uitgestelde opleverdatum?	Zie boven
Is er sprake van inhoudelijke knelpunten, geef een korte beschrijving	Nee
Is er sprake van afwijkingen van het ingezette budget/de begroting?	Nee

Korte omschrijving inhoud/doel PPS	
Wat is er aan de hand en wat doet het project daaraan? Wat gaat het project opleveren en wat is het effect hiervan?	
In een nauwe samenwerking tussen praktijk en onderzoek wordt aan twee uitdagingen voor de konijnhouderij gewerkt: 1) Verbetering van de diergezondheid met daaraan verbonden reductie van het antibioticagebruik en 2) versterken van de positie in markt en maatschappij door het dierenwelzijnsniveau in de huidige systemen aantoonbaar op een aanzienlijk hoger niveau te brengen dan de Europese standaard. Dit biedt de sector & periferie inzicht in de mogelijkheden om gezondheid (en daarmee AB-gebruik), dierenwelzijn en marktpositie te verbeteren. M.n. de input op groepshuisvesting heeft al concrete marktinitiatieven (i.c.m. Beter Leven erkenning) opgeleverd.	

Resultaten 2019	
Verminderen van afkeuringen aan de slachtlijn	

Er is gewerkt aan het PPS-project "Verminderen van afkeuringen aan de slachtlijn". Sinds de huisvesting van vleeskonijnen in parken wordt een toename van met name abcessen aan de slachtlijn gerapporteerd. In 2018 is een eerste aanzet geweest door het opvragen van afkeuringen aan twee slachterijen in België, waaraan het merendeel van de Nederlandse slachtkonijnen worden aangeboden. Van een slachterij zijn de gegevens van 17 konijnenbedrijven verkregen en aan de hand van de afkeuringsdata is inzichtelijk gemaakt welk soort afkeuringen het betrof, welke verschillen er tussen bedrijven waren en of er een patroon zichtbaar was (o.a. seizoen, fokritme, hygiëne protocol). Deze resultaten zijn teruggekoppeld met de individuele konijnenhouders. In 2019 is er tevens een workshop gehouden met konijnenhouders, met als tweedelig doel 1) te delen en bespreken wat er tot dusver verzameld is vanuit het onderzoek. 2) Anderzijds visies ophalen en bespreken van factoren die de konijnenhouder kan beïnvloeden om het aantal afkeuringen te verminderen. Dit project zal in 2020 worden voortgezet.

Evaluatie voetzoolproblemen voedsters

Er is een evaluatie uitgevoerd met betrekking tot het optreden van voetzoolbeschadigingen bij voedsters. Sinds 2009 is een kunststof matje op de gaasbodem in de voedsterkooien verplicht gesteld om ernstige voetzoolbeschadigingen (pododermatitis) bij voedsters te voorkomen. Sinds 2009 is er geen check-up meer geweest om na te gaan in hoeverre de matjes voldoen. Daartoe zijn in 2019 vier konijnenbedrijven bezocht, waarbij op elk bedrijf de voetzolen van de achterpoten van 100 voedsters zijn beoordeeld op beschadigingen. Uit deze evaluatie is naar voren gekomen dat de matjes pododermatitis bij voedster voorkómt. In deze praktijkevaluatie is ook bevestigd dat pododermatitis niet voorkomt bij vleeskonijnen. De uitkomsten zijn gecommuniceerd met de konijnenhouders door middel van een artikel in de KonijnenWijzer en de evaluatie is als wetenschappelijke bijdrage ingestuurd voor het World Rabbit Congress in Nantes (Frankrijk) in 2020.

Part-time groepshuisvesting van voedsters

In 2018 is op een vijftal bedrijven geëxperimenteerd met part-time groepshuisvesting van voedsters. Aspecten die de pilots 2018 naar voren brachten betroffen beschadigingen, achterblijven van jongen en zorg over de conditie van de voedsters. Belangrijke vraag is of de leeftijd van de jongen bij mengen van invloed is op het succes. De ervaringen lopen nogal uiteen. Het verdere werk is in 2019 ingevuld vanuit de ervaringen opgedaan in 2018. Begin 2019 is een workshop/bijeenkomst georganiseerd met de konijnenhouders die de pilots in 2018 uitvoerde om ervaringen te delen en te bekijken wat de volgende stappen kunnen zijn. Door de verschillen tussen bedrijven en ondernemers vraagt dit maatwerk. Per bedrijf is besproken welke problemen hij tegen kwam en daarop lag de focus in 2019. De ervaringen zijn aan de hand van een telefonische enquête geïnventariseerd. Individuele konijnenhouders hebben op hun bedrijf acties uitgezet om specifieke problemen of zorgen aan te pakken. O.a. volgen van voedsters qua gewichtsonwikkeling en aanvullende bescherming van jongen. In een samenwerking met Victoria Mengvoeders is ok in 2019 op een vijftal praktijkbedrijven in pilotvorm ervaring opgedaan met *part-time* groepshuisvesting van voedsters. Vervolgens is een groter experiment Victoria's Babyparksysteem uitgevoerd met groepsgehuisveste voedsters.

VHD (Viral Haemorrhagic Disease / Rabbit Haemorrhagic Disease)

Sinds enkele jaren zijn er regelmatig uitbraken van VHD / RHD type 2 in de konijnensector. De begeleidingscommissie heeft WLR gevraagd een coördinerende rol op zich te nemen in het bijeenbrengen van de praktijkervaringen en veterinaire adviezen hieromtrent. Hiermee is in 2019 een begin gemaakt met een quick scan literatuur en door ervaringen van betrokken dierenartsen te verzamelen.

Bijdrage WRSA Studiedag

In april is een bijdrage geleverd aan de invulling van de studiedag van de WRSA afdeling België – Nederland. De voorlopige resultaten van het voetzoolonderzoek zijn gepresenteerd en bediscussieerd. Tevens zijn de hoofdlijnen van de Nederlandse onderzoeksaanpak binnen de PPS benoemd.

Voorbereiding bijdrage wereldcongres

Als voorbereiding voor de World Rabbit Conference (Nantes, F, juli 2020) zijn twee wetenschappelijke bijdragen geschreven: betreffende het voetzoolonderzoek en een analyse van de welzijns-gerichte innovatieprocessen in de laatste twee decennia. Tevens is een round table voorbereid over slachtlinafkeuringen.

Geef een korte beschrijving van de projectdeliverables 2019

Vakbladen

- Rommers J.M. en K.H. de Greef, 2019. Opgang komen met groepshuisvesting van voedsters vraagt maatwerk. KonijnenWijzer 37, februari: 23

- de Greef K.H. en J.M. Rommers, 2019. Toets Babyparkstelsel Victoria. KonijnenWijzer 37, februari: 25
- Rommers J.M. en K.H. de Greef, 2019. Voetzoolbeschadigingen: een evaluatie na 10 jaar kunststof matjes. KonijnenWijzer, augustus: 17.

(Semi-)wetenschappelijke bijeenkomsten

- 2019-04-17: Het vóórkomen van voetzoolproblemen bij commerciële konijnen op Nederlandse bedrijven. Voorlopige resultaten. Bijdrage op de gezamenlijke studiedag WRSA voor de Belgische en Nederlands leden. Voordracht de Greef.

Wetenschappelijke artikelen

- Drie bijdragen aan het wereldcongres in 2019 voorbereid (2 abstracts en werkplan voor Round table)

Enkele presentaties voor konijnenhouders en bedrijfsadviseurs bij projectbijeenkomsten.

Aantal opgeleverde producten in 2019 (geef in een bijlage de titels en/of omschrijvingen van de producten of een link naar de producten op de projectwebsite of andere openbare websites)

Wetenschappelijke artikelen	Rapporten	Artikelen in vakbladen	Inleidingen/workshops
0	0	2	5

Titels/omschrijvingen van belangrijkste producten in 2018 (max. 5) en hun doelgroepen

Zie projectdeliverables. Doelgroepen primair konijnenhouders en erfbetreders. Secundair wetenschappelijke peers.